

V O R A M A F

CADE - PEGUER,

agost 197'

primera pàgina

l' Estatut volem

Es ben obvi que les forces polítiques de Mallorca, aquells qui diuen voler posar el futur del nostre poble en mans del poble, tenen, i creim necessari que segueixin tenint, un vertader maldecap: la lluita per aconseguir un ampli Estatut d'Autonomia. VORA MAR, una vegada més, des d'aquesta primera pàgina, seguirà recolzant tot allò que afavoresqui els interessos col·lectius del nostre poble.

Es precisament aquest un dels motius fonamentals per què lluitam tots els que fins avui hem fet possible la revista. I la manera més efectiva de defensar els nostres interessos és demanant a l'actual Estat Espanyol l'Estatut d'Autonomia. ¿Per què --es demanaran els lectors-- Mallorca necessita aquest Estatut? ¿Com ha d'esser? La primera pregunta gairebé no caldria contestar-la, és una pregunta que es contesta patint la realitat de cada dia, cada qual en la seva feina.

Però anem per parts. En primer lloc, necessitam un Estatut d'Autonomia econòmic, perque el capital que avui es treu de Mallorca i va a parar a l'estranger (Suïssa) i a Madrid, quedi a Mallorca. Necessitam però també regular aquesta economia, invertir els diners que suam en carreteres, en la posada en marxa d'una indústria que no tenim, en desenvolupar l'agricultura. I és per això que necessitam també un Estatut d'Autonomia polític.

Si els mallorquins fins avui no hem demanat aquest Estatut d'Autonomia, era unes vegades per por i d'altres perque no teníem informació. Avui pensam que successivament les coses s'aniran aclarint i el poble votarà SI a l'Estatut, el clamarà. Només aquells partits que defensen els nostres interessos --els de Mallorca, no els de Madrid-- tendran cabuda a la nostra taula. A Mallorca no li interessa cap partit que depengui de Madrid ni d'altre lloc de l'Estat Espanyol. Els mallorquins no hem de voler que ningú, des d'on sigui, ens segueixi administrant la nostra economia en perjudici de Mallorca.

Ara bé: perque tot això que senyalam sigui efectiu, és necessari que la majoria dels qui vivim a Peguera (petits empresaris de "souvenirs", de tendes de comestibles, d'hotels de poques estrelles, etc., etc.) tenguem clara una cosa: que el petit empresari és un obrer més, i no un capitalista.

Són precisament els grans capitalistes els qui volen fer la punyeta a aquests petits empresaris. Els exemples són ben clars: ¿Quins són els enemics dels botiguers?: els nous mercats capitalistes (l'"Hi permercado", per exemple), o les grans cadenes com "Galerías Preciados". Als nostres hotelers, ¿qui són els qui els perjudiquen?: les grans cadenes hoteleres, que endemés estan muntades amb capital estranger, rebaixant preus, fent baixar en definitiva el valor de l'oferta, i així els turistes es passen unes vacances a preus ridículs. ¿Qui hi surt beneficiat en tot això? Es clar que els grans capitalistes, i que els petits empresaris hi surten perjudicats. ¿Perquè? Molt clar: perque amb els mateixos preus baixos, per les grans companyies estrangeres hi han passat dotze vegades més de turistes que pels petits. Llavors s'enduen uns beneficis més grossos, que serveixen no per fer carreteres a Mallorca, sinó per fer-les a la Península o a l'estranger.

Aquests motius ens semblen prou clarificadors com perque tots els habitants de la Mallorca treballadora, siguin quines siguin les seves creències, avui demanin l'ESTATUT D'AUTONOMIA. Autonomia econòmica, autonomia política, que ens allunyarà de l'explotació a què avui estam sotmesos.

Capdellà ahir :

UNA PASSA CAP A LA DESCENTRALITZACIÓ DE CALVIÀ

D'uns anys enrere, i actualment amb insistència, s'està parlant de descentralització al terme de Calvià. Sembla que no és necessari recordar als lectors que aquest municipi de Mallorca és el que concentra el nombre més elevat de nuclis turístics (Palma Nova, Santa Ponça, Peguera, etc.) --molts d'ells superen demogràfica i econòmicament els antics nuclis històrics (Calvià, Capdellà)--, i consegüentment aconseguixen un dels desenvolupaments terciaris més importants de l'illa.

El que deriva d'aquests desequilibris també és conegut de tothom: la impossibilitat de controlar a tots nivells el creixement del terme. Atemptats urbanístics, ecològics, etc. etc., que en definitiva reflexen la trista imatge dels interessos privats colcant a cavall dels interessos col·lectius del poble.

Ara bé, malgrat que no sigui aquesta la problemàtica específica del present article --nosaltres acabam d'elaborar un treball històric-- hem cregut necessari referir-nos a aquest problema tan actual per demostrar dues coses al mateix temps:

- a) Que les qüestions d'autonomia administrativa són ja molt velles a Calvià. Daten, com més endavant veurem, del primer terç d'aquest segle.
- b) En segon lloc, creim que si precisament avui s'insisteix en la necessària descentralització del municipi caldrà remuntar-nos a la història, el coneixement de la qual ens obviarà molt més el present i ens permetrà transformar-lo sense caure en antics errors.

Vegem quines són les experiències històriques que té Calvià respecte d'aquest problema tan actual com és el de la descentralització.

1. INTRODUCCIÓ.

Una vegada vist el que pretenim amb aquest article, se'ns fa necessari començar per explicar d'una manera general el que anirem aprofundint al llarg d'aquestes pàgines.

Basant-nos en una documentació existent a l'Arxiu Municipal de Calvià (1) hem pogut comprovar com a principis del nostre segle, cap a 1924-25, la majoria de veïnats de Capdellà --un llogaret que llavors havia conseguit créixer-- procuraren unir-se constituint una única veu en frontada a Calvià. Aquesta veu demanava a crits pelats la separació de Capdellà respecte de Calvià. La febre dels veïns era només una: aconseguir la separació per constituir-se en municipi propi.

Després d'embrutar moltes instàncies i aferrar moltes pòlisses, els veïnats de Capdellà no aconseguiren el que s'havien proposat. A nos altres ara ens correspon sobre el perquè no fou possible l'any 25 aque

(1) Arxiu Municipal de Calvià. Secció Administrativa. Sèrie 8. Documentació referent a Calvià i Capdellà. Instància demanant la separació de Capdellà i altres documents. Anys 1915 - 1925.

ta separació. I no sols això, sinó altres qüestions potser molt més transcendents, com per exemple conèixer:

- ¿En quina circumstància històrica s'anava a desenvolupar aquest fet popular?
- ¿Quins foren els mòbils que induïren els veïnats de Capdellà a demanar la separació?
- ¿Quins interessos es defensaven amb aquesta separació?
- ¿Quins interessos s'oposaven a ella?
- Si els capdellaners no aconseguiren l'autonomia econòmica i política, ¿què aconseguiren, per no seguir obrint la boca?

Aquests i d'altres interrogants els haurem d'anar resolent a poc a poc, partint, moltes vegades, d'una bona lògica d'atzar, espigolant entre els feixos de documentació que encara es conserva al respecte.

2. LA POBRESA ANCESTRAL DE CALVIÀ

Abans de seguir endavant, vegem fins a arribar al segle XX com evolucionà Calvià històricament parlant. El terme de Calvià segueix la tònica general de Mallorca des del segle XV fins gairebé a les darreries del segle XIX. Si la pobresa a l'illa de Mallorca ha estat ancestral, Calvià no n'és un cas apart; ans al contrari.

Calvià respon a una mala situació geogràfica --la muntanya-- i a unes males condicions físiques de terrenys (2); precisament en uns moments --en l'antic règim-- quan el blat era la mesura de l'estabilitat dels pobles, perquè era l'aliment únic i per tant imprescindible de la població. D'aquesta manera, Calvià no veuria mai d'un segle a un altre augmentos precipitadíssims de població. No ho veuria, senzillament, perquè els condicionaments naturals de sempre hi estaven en contra.

Així i tot, cap a 1897 es comença a notar un creixement considerable de població, que es mantindrà constant, amb petites alçades, fins ben entrat el segle XX. Això ens ho confirma la taula següent:

TAULA Nº 1.

POBLACIÓ ABSOLUTA I RESIDÈNCIES FAMILIARS DEL TERME DE CALVIÀ, SEGLES XIX - XX. (*)

	1826	1865	1897	1920
habitants	1.703	1.417	2.584	2.649
cases	?	402	757	?

(*) Font dels Padrons de Calvià 1826; 1865, 1897, 1920. Arxiu Municipal de Calvià. Elaboració personal.

(2) Pensem en la salinitat de la terra; i no només en això, sinó en la quantitat de marina --terres arenoses-- que pertany a aquest terme.

En un altre sentit, el motiu fonamental que mantenia despoblada aquesta marina també eren les nombroses incursions de les naus africanes.

D'aquesta manera veim que el creixement fort anormal pel que fins aleshores era estabilització es donà a finals de segle. Això ho haurem de tenir molt present com una més de les causes que possibilitarien els clams d'autonomia pels capdellaners. Amb tot i amb això, conèixer els totals de població del terme ens interessa, però pel que cercam se rien prou més profitoses les quantitats que concentraven d'una banda la vila de Calvià i d'altra el llogaret de Capdellà. Vegeu-ho a la Tau la nº 2:

TAULA Nº 2.

POBLACIÓ ABSOLUTA I RELATIVA, ANYS 1897 I 1920. (*)

	1 8 9 7		1 9 2 0	
	habitants	%	habitants	%
Calvià (1)	1.513	58'55	1.651	62'33
Capdellà (2)	1.071	41'45	998	37'67
TOTAL	2.584	100	2.649	100

(*) Font: elaboració personal.

(1) L'any 1897 s'inclouen dins Calvià: Son Pieres, Vallnegra, Santa Ponça, Cala Figuera, Portals, Son Alegre, així com altres cases de camp i possessions.

(2) L'any 1897, juntament amb Capdellà s'hi compta la població de la Vallverd, Es Racó i altres possessions.

Les dades que acabam d'assenyalar parlen totes soles. D'una banda veim com d'un any a l'altre no hi ha cap evolució remarcable; d'altra banda, i això sí és important, a la fi del segle XIX Capdellà ha crescut lo suficient com perque els habitants d'aquest poble, aferrant-se a aquells motius i d'altres molt més conjunturals, s'encabotin en demanar l'autonomia a Calvià, una vila que encara concentra més del 50 % de població del total del terme, però que a poc a poc, i gràcies, com aviat veurem, a les reformes administratives municipals de l'any 1924 i anteriors, es veurà empesa almenys a escoltar les "*súplicas que son de justicia*", com deien els capdellaners als papers.

3. LA HISTÒRIA MÉS RECENT. LES REFORMES D'ADMINISTRACIÓ LOCAL.

El segle XIX, almenys pel que coneixem a Mallorca, és un segle tallant, que ve a rompre amb antics processos ancestrals, i això fa més difícil el seu estudi. A uns nivells generals i superestructurals podríem afirmar que és el segle de les grans crisis polítiques, el segle de gairebé "totes" les constitucions (3). Es el moment de canvis profunds en les institucions, de polèmiques reformes administratives. La més important d'aquestes últimes fou la famosa "Ley de Ayuntamientos",

(3) Les constitucions més importants del segle XIX abans d'arribar a la Revolució del 1868, són les de 1812 (l'anomenada "Pepa"), la constitució progressista de 1837, la moderada de 1845 i la de 1856, la qual, inspirada en la de 1837, no aconseguí regir ni tan sols vint-i-quatre hores.

que provocaria, segons alguns historiadors, una greu crisi política, però que més bé fou el detonant de tot un caramull de males circumstàncies de govern a l'Estat Espanyol, una vegada gairebé acabada la guerra carlina (4).

No obstant, les reformes administratives que més tenen que veure amb el que avui tractam foren redactades al segle XX:

- a) L'any 1909, el mallorquí Antoni Maura presenta el projecte de llei d'Administració Local.
- b) L'any 1924, i basada en l'anterior, el ministre d'hisenda en temps de la dictadura de Primo de Rivera, D. José Calvo Sotelo, col.laborà amb el dictador en la preparació dels "Estatutos Municipal y Provincial".

La reforma d'ambdues que més ens interessa avui és la segona. L'any 1924, a Mallorca, Consell es separa d'Alaró, Lloret de Sineu, Mancor de Selva, Ses Salines de Santanyí, i Capdellà vol fer-ho l'any 1925 de Calvià.

La conjuntura era favorable d'aquesta altra banda, perquè era precisament aquest famós "Estatuto Municipal" de l'any 24 el que, inspirat en les idees de D. Toni Maura, intentava reformar a fons la vida local, sobre la base d'una àmplia autonomia. L'Estatut, ben constituït, feia del municipi --juntament amb la Corporació-- la cèl.lula inicial bàsica per a la reconstrucció política de l'Estat.

L'esquema teòric plantejat per Calvo Sotelo no podia ésser relativament millor. Però com veurem, aquestes autonomies a moltes bandes --com per exemple a Capdellà-- no foren possibles, fracassaren degut a l'element infraestructural, econòmic, que a la fi del fil no les feia possibles. Eren unes circumstàncies polítiques que necessitaven d'aquesta reforma autonòmica a partir de la vida local, però que no es va veure recolzada en certs llocs per la infraestructura econòmica. Aquesta, a Calvià, era com ancestralment havia estat: d'una pobresa no desitjable.

Foren durant el segle XIX sobre tot l'any 1845 (any, com hem vist d'una nova Constitució), i en el segle XX el 1924, les dues fites que a Mallorca marcarien els dos punts d'inflació respecte a les autonomies municipals (5).

(4) En resum, la conflictivitat d'aquesta nova llei municipal cavalcava en la desconfiança cap a les corporacions locals; i especialment en una forta ingerència estatal de llurs activitats. Això canviaria amb la Revolució de 1868. Els ajuntaments foren elegits després per sufragi universal.

(5) Segons el professor Dr. Bartomeu Barceló i Pons, en els següents anys es separaren les següents poblacions dels seus municipis:

Segle XVI: Deià i Valldemossa.

1822: Lloseta de Binissalem; Búger de Campanet.

1831: Santa Eugènia de Santa Maria.

1845: Esporles de Banyalbufar; Establiments d'Esporles; Fornalutx de Sóller; Llubí de Muro; Maria de la Salut de Santa Margalida(?); Vilafranca de Petra.

1858: Costitx de Sencelles.

1860: Capdepera d'Artà (?).

1892: Sant Llorenç de Manacor.

1920: Son Servera d'Artà (?); Establiments va unir-se a Ciutat.

1924: Consell d'Alaró; Lloret de Sineu; Mancor de Selva; Ses Salines de Santanyí.

("Evolución de la población en los municipios de la Isla de Mallorca". B.C.O.C.IN. de Palma de Mallorca, año LXIV, octubre--diciembre 1962, nº 637).

4. CAPDELLÀ AHIR: ELS ORÍGENS D'UNA DESCENTRALITZACIÓ FALLIDA.

A rel del que acabam d'assenyalar, Capdellà a les darrerries de l'any 1924, i d'acord amb el nou Estatut Municipal, va demanar la separació de Calvià. Una comissió de veïnats fou l'encarregada de tramitar les gestions inicials amb l'Ajuntament de la vila (6).

Ara bé: si les gestions d'aquesta comissió començaven a esser importants, no menys important fou la gestió realitzada pel que aleshores era secretari de l'ajuntament de Calvià --D. Pere Josep Cañellas-- en nom de tot el consistori. Per part de Calvià, la separació de Capdellà mai del món podia esser ben vista. Les raons eren ben diàfanos. És precisament el secretari Cañellas qui en una carta de consulta al director d'un diari madrileny escriu:

"El municipio actual tiene una población de hecho de 2649 habitantes y los escasos bienes que posee no le producen renta alguna no contando tampoco con ningun aprovechamiento comunal siendo sus unicos recursos los diferentes arbitrios ordinarios autorizados por el nuevo Estatuto, especialmente el repartimiento general. Si se efectua la segregación resultará que el Municipio antiguo o sea Calviá tendrá una población de unos 1600 habitantes, los cuales con la segregacion saldrian mas gravados sin obtener con ello beneficio alguno, por cuyo motivo tratan de oponerse a dicha segregación, por lo cual desearia me contestase a los siguientes extremos..." (7).

Aquests paràgrafs són suficients perque evitem tot comentari. El problema econòmic d'una economia gairebé de subsistència s'imposarà als desigs autonòmics dels capdellaners. Calvià no podia mantenir una segregació d'aquell tipus degut a la pobresa del terme. Calvià, potser filant una mica prim, era un cas apart en tota l'illa. Això ens ho confirmen les segregacions hagudes a Mallorca l'any 1924 (8) i un escrit del secretari de l'Ajuntament de Sineu. En aquest últim es fa referència a la separació de Lloret, i, com aviat comprovarem, l'observació més important al respecte és:

"La segunda y esencialísima.- A nosotros, a los de Sineu, nos con venia en grado sumo la segregación de Llorito, bajo todos los aspectos, social, político, económico, etc." (9).

Ni Sineu ni Lloret --aquest últim amb bones propietats comunals-- no tenien respecte a Calvià semblants estructures econòmiques. D'això segueix adonant-se D. Pere J. Cañellas quan en resposta a l'escrit del secretari de Sineu li diu:

"Veo que el caso de Llorito es muy distinto del nuestro (Capdellà) pues aquí el Municipio no posee aprovechamientos ni bienes comunales de ninguna clase y el sufragáneo de Capdellá no es tampoco ningun anejo instituido con arreglo a la ley de 1887... queriendo sus moradores (de Capdellà) segregarse unicamente por no tener que estar supeditados a Calvia, pero como á nosotros los de Calvia no nos conviene la segregación puesto que en ella saldrian

(6) Aquesta comissió estava formada pels senyors: "Dn. Benito Palmer y Alemany, D. Antonio Colomar y Vadell, D. Francisco Vila y Cabrer, D. Jaime Colomar y Simó, D. Gabriel Pons y Terrades, D. Bartolomé Lladó y Porcel, D. Antonio Vich y Ripoll y D. Miguel Covas y Sastre". (Arxiu Municipal de Calvià. Cf. nota 1).

(7) Arxiu Municipal de Calvià. Cf. nota 1. "Secretaría del Ayuntamiento de Calviá (Baleares)". Carta del 7 de gener de 1925 del secretari de Calvià D. Pere Josep Cañellas a D. Manuel Abellà de Madrid.

(8) Cf. nota 5, any 1924.

(9) Cf. Apèndix, document nº 1.

perjudicados todos los vecinos sin obtener beneficio alguno.....
(10).

El nostre secretari seguiria consultant a uns i altres, mentre les coses per part de la comissió de veïns de Capdellà anaven avançant. El mes de febrer de l'any 25 es presentà tota la documentació asenyalada al nou Estatut Municipal. La documentació era la següent:

- a) Un plànol general del terme amb una línia divisòria entre Calvià i Capdellà.
- b) Un projecte de pressupost del nou municipi a crear. I un inventari de béns després de la segregació.
- c) Certificació dels béns i drets de Capdellà (riquesa).
- d) Nomenar una comissió de veïns encarregada de constituir el nou municipi.
- e) Certificat amb el nombre d'electors, veïns i habitants del terme municipal, i fols apart de Capdellà.
- f) Certificat mentre els firmants de la sol.licitut de separació estaven empadronats.
- g) Que el nom del municipi a crear segueixi anomenant-se Capdellà.
(11).

L'Ajuntament de Calvià, el 3 de març d'aquest mateix any, nomenà una comissió permanent que estudiaria tota aquesta documentació. L'informe de la permanent no es va fer esperar; en ell, el 17 de març de 1925 s'afirmava que, degut a la manca de solvència econòmica del terme de Calvià i a la manca d'una documentació que no s'havia presentat amb la instància, aquesta comissió "*se ve en la necesidad de proponer al ayuntamiento que no es posible acceder a la segregacion solicitada.*" (12).

El 22 de març quedava convocada una sessió extraordinària per acabar de resoldre el problema. En aquesta sessió es va donar lectura tant a la instància de la comissió de veïns de Capdellà com a l'informe de la permanent. Després de les lectures es va anar a la votació de l'informe, resultant que dels deu membres del consistori, sis d'ells votaren en contra de la segregació i només quatre a favor. En vista de tot això, i "*conforme preceptua el artículo 16 del vigente estatuto municipal queda denegada la segregación solicitada por la mayoría de vecinos del sufragáneo de Capdellá*" (13).

De totes maneres, malgrat que no sapiguem quines foren les reac-

(10) Carta de D. Pere J. Cañellas al secretari de l'Ajuntament de Sieneu, en resposta a la seva de 28 de gener de 1925 (Manuscrit Arxiu Municipal de Calvià. Cf. nota 1).

(11) Tota aquesta documentació del mes de febrer de l'any 1925 podeu consultar-la a l'Arxiu Municipal de Calvià. Cf. nota 1.

(12) Informe de la comissió permanent de 18 de març de 1925 referent a la segregació de Capdellà; la comissió estava formada pel batlle de Calvià D. Bartomeu Quetglas Terrasa i D. Francesc Bujosa Sans. La documentació que mancava a la instància feia referència a "*los justificantes pertinentes a (sic) demostrar que la segregación solicitada no merma la solvencia del Ayuntamiento; y es notorio que dichos justificantes no se han presentado*". (A.M.C. Cf. nota 1).

(13) Votaren en contra de la segregació: "D. Bartolomé Quetglas Terrasa, D. Francisco Bujosa Sans, D. Ramon Martorell Vicens, D. Jaime Cabrer Juaneda, D. Juan Jaume Oliver, y D. Jaime Pallicer Pallicer". Votaren a favor: "D. Pedro José Pons Llabrés, D. Antonio Colomar Vadell, D. Francisco Vila Cabrer y D. Pedro Juan Garau Colomar". (Sessió extraordinària de l'Ajuntament de Calvià, a 24 de març de 1925. A.M.C. Cf. nota 1).

cions més immediates del lloc de Capdellà, és de preveure que no caigué massa bé. Tant és així, que tres mesos després d'aquesta famosa sessió extraordinària, els veïns de Capdellà tornaren unir-se per fer front al mateix problema, però ara d'una manera distinta. El juny de 1925, 210 veïnats de Capdellà dirigeixen una nova instància a l'Ajuntament de Calvià demanant que, fent ús del dret que els concedia l'Estatut Municipal, desitjaven constituir-se en "Entidad local menor" (14).

Un mes després de la presentació d'aquesta sol·licitud, l'Ajuntament de Calvià en sessió extraordinària va acordar "*por unanimidad acceder a lo que en la referida instancia se solicita y en su consecuencia queda reconocido y constituido en Entidad local menor todo el territorio que comprende la demarcación del Sufragáneo Capdellá...*" (15).

Seria així com el dia 11 de juliol de 1925 el "Boletín Oficial de la Provincia" nº 9.138 publicava l'anunci referent a la constitució de Capdellà com a entitat local menor, i no com a municipi nou segregat del de Calvià.

5. MIRANT CAP AL FUTUR

Acabam d'analitzar uns fets verídics que succeïren fa poc més de mig segle al terme de Calvià. El coneixement d'aquests fets, com hem comprovat de caïres populars, no ha de restar com una anècdota més de la nostra història, sinó que ha de traspasar el llindar de la curiositat.

La Història amb majúscules, com molt bé ha afirmat un bon científic --Josep Fontana-- no és sinó el coneixement del passat que serveix per fer-nos més intel·ligible el present --¿d'on venim? ¿qui som? -- per amb tot això fer-nos nostre el futur.

Llavors, i d'una manera més concreta, hem vist com la descentralització al terme de Calvià és un problema que ve de molt lluny. Ahir Capdellà demanava la segregació; avui, tots i cada un dels nuclis de població que formen el terme necessiten la descentralització per poder tirar endavant.

Ara bé, no ens enganyem: la descentralització que es demanava ahir no és la mateixa que volem avui. La problemàtica social, política i sobretot econòmica, com han pogut comprovar els lectors d'aquest article, ha canviat prou ferm. Ara no és el moment ni tenim temps per desenvolupar aquí quines són les línies mestres de la nostra economia.

No obstant, el que sí és cert és que Mallorca sencera necessita un Estatut d'Autonomia. Autonomia econòmica, autonomia política que ens permeti dur endavant les descentralitzacions que la nostra illa necessita. Si ahir els capdellaners no aconseguiren aquesta descentralització, fou senzillament perquè estaven fermats a un procés econòmic d'empobriment que fins llavors algú havia reproduït. Avui els mallorquins hem d'esser conscients que tot això és passat --sense oblidar-lo--, i que avui les nostres circumstàncies econòmiques, juntament amb la nostra consciència de poble, ens permeten anar molt més lluny del que no aconseguiren els capdellaners de 1925.

TALAIER

(14) Cf. Apèndix, Document nº 2.

D'aquests 210, n'hi ha 114 que firmen la instància i 96 que només donen el nom perquè "no saben firmar".

(15) Sessió Extraordinària de l'Ajuntament de Calvià, a 6 de juliol de 1925 (A.M.C. Cf. nota 1).

A P E N D I X

DOCUMENT Nº 1

Carta del Secretari de l'Ajuntament de Sineu, D. Joan Ferragut, al Secretari de L'Ajuntament de Calviã D. Pere Josep Cañellas:

"28 enero 1925. Sr. Don Pedro-José Cañellas. Calviã.

Muy Sr. mío y distinguido compañero: acabo de recibir su atenta fecha de ayer, a la que es grato contestar.

Ante todo he de hacerle algunas observaciones, que son de tener en cuenta con referencia al asunto de la segregación a que se refiere su carta.

Primera.- Llorito estaba comprendido en la Disposición transitoria del Reglamento de población y términos municipales por cuanto era un anejo constituido con arreglo a la ley de 2 de octubre de 1877, pues tiene un monte comunal propio que administraba una Junta compuesta de cinco Vocales de aquel sufragáneo, independientemente del presupuesto municipal.

Segunda y esencialísima.- A nosotros, a los de Sinéu, nos convenía en grado sumo la segregación de Llorito, bajo todos los aspectos, social, político, económico, etc. En su consecuencia, lejos de entorpecer la aspiración de aquellos moradores de constituir Municipio independiente, les dimos toda clase de facilidades para que consiguieran la emancipación.

Y tercera.- Llorito consta de 1121 habitantes de hecho, y en Sinéu nos quedan más de 4.000. La segregación de Llorito no resta importancia alguna a este Ayuntamiento. Un solo ejemplo se lo demostrará: el arbitrio sobre los puestos de venta en la Plaza nos produce en Sinéu 4.326 pesetas anuales; en Llorito no produce mas que 56 pesetas al año.

No quisimos impugnar en lo más mínimo la petición formulada por aquellos "separatistas": he de hacer constar, no obstante, que presentaron todos los documentos reglamentarios.

El comprendido en el núm. 2 del art. 16 del Reglamento consiste en una acta notarial en la que comparecieron la mayoría de los vecinos y electores (varones y hembras) del lugar de Llorito, comprometiendo al nuevo Municipio a subrogarse, en su día, en la parte correspondiente de los créditos existentes.

Y el documento núm. 3 consiste en un proyecto de presupuesto que acompañaron los solicitantes, que, extractado, copio a continuación:

"Gastos:

Obligaciones generales -----	4.300,23
Representación municipal -----	200
Vigilancia y seguridad -----	500
Policía urbana y rural -----	1.200
Recaudación -----	500
Personal y material de Oficinas -----	4.500
Salubridad e higiene -----	1.415
Beneficencia -----	1.527,20
Asistencia social -----	50
Instrucción pública -----	2.621,25
Fomento de los intereses comunales -----	400
Imprevistos -----	917,54
Suma -----	<u>18.131,22</u>

Ingresos:

Aprovechamiento de bienes comunales -----	6.000
Eventuales -----	100
Derechos y tasas -----	341,40
Cuotas y recargos -----	3.134,82
Imposición municipal -----	8.555
Suma -----	<u>18.131,22</u>

Para evidenciar que el Municipio antiguo no carece de medios para el cumplimiento de sus fines, no presentaron documento alguno, sino que en la solicitud hicieron constar que la certificación prevenida por el nº 6 del artículo 16 (comprensiva de los bienes, aprovechamientos y bienes comunales de este Municipio) demuestra evidentemente que al Ayuntamiento de Sinéu le quedan recursos más que suficientes para atender a toda clase de obligaciones municipales.

Y en el informe que emitió la Comisión municipal permanente (que aprobó luego el Ayuntamiento pleno) se confirmó el antedicho extremo.

Me pregunta V. si, en caso de constituirse el nuevo Municipio, es condición indispensable el que sea V. el Secretario de los dos Municipios aunque el haber legal que corresponda al del nuevo no importe más del 20% de su presupuesto de gastos.

El último párrafo del art. 226 del Estatuto es terminante: si el haber legal del Secretario del nuevo Municipio importa más del 20 por 100 del presupuesto anual de gastos, no tendrá más remedio el nuevo Municipio antedicho que agruparse con otro u otros al sólo efecto de tener un solo Secretario. Pero esto no quiere decir que haya de ser precisamente ese Ayuntamiento el que haya de formar agrupación con el Municipio nuevo.

Si alguna duda se le ofrece, cuente con la modesta cooperación de su siempre affmo. S.S. y amigo, q.l.e.l.m. Juan Ferragut".

DOCUMENT Nº 2

Instància dels veïns de Capdellà a l'Ajuntament de Calvià sol·licitant s'els reconegui com a entitat local menor:

"Los infrascritos, constituyendo la mayoría de vecinos y electores del lugar de Capdellà sufragáneo de esta villa de Calvià, provistos de sus correspondientes cédulas personales, a ese Magnífico Ayuntamiento acuden y respetuosamente exponen:

Que existiendo dentro del término municipal de Calvià un lugar sufragáneo denominado Capdellà que constituye núcleo separado de edificaciones, formando conjunto de personas y bienes diferenciables, de los que pertenecen a la Capitalidad del Municipio y siendo aspiración unánime del vecindario de dicho lugar hacer uso del derecho que les concede el vigente Estatuto municipal para constituirse en Entidad local menor, es por lo que, los exponentes, formulan la presente petición arregladamente a lo dispuesto en el artículo 1º del Reglamento de población y términos municipales de 2 de julio de 1924, suplicando a V.S. se sirva acordar el reconocimiento y constitución de la Entidad local menor que se solicita, siguiendo para ello toda la tramitación prevenida en las disposiciones vigentes, con lo cual siendo de justicia le quedarán sumamente agradecidos.

Dios guarde a V.S. muchos años.

Capdellà 14 de junio de 1925."

La verdadera

Ya era hora! Por fin pasó la larga y costosa luna de miel política!

Ya era hora de que este país saliera del espejismo político en que se hallaba envuelto, con el realismo preciso.

Si bien fue natural la exaltación democrática de los últimos meses, naturalísima es la apreciación necesaria, cruda y real de la problemática socioeconómica actual. Consecuencia lógica de una sociedad que es consciente de que nada puede esperar ya de arriba, sino que todo tendrá que hacerlo ella.

Esta sociedad ya no espera milagros, ni bendiciones en forma de decretos-leyes. Todos y cada uno de sus componentes se encuentran comprometidos en esa gran batalla socioeconómica, es aquí donde por primera vez entrarán en liza las verdaderas reglas del juego democrático.

De todos es sabido que la economía está por los suelos, que la concienciación de las masas obreras es cada día más creciente, que los grandes grupos financieros no están dispuestos a perder los privilegios que durante tantos años han mantenido, que la pequeña y mediana empresa no quiere seguir siendo la cabeza de turco de la financiación estatal...

Ante este contexto cabe preguntarse: ¿Qué pasará?

Lo cierto es que, sea cual sea el resultado, deberá ser fruto de una dura negociación, tanto más efectiva y duradera cuanto más estén representadas todas las fuerzas litigantes.

Será aquí donde los partidos políticos deberán de una vez por todas adoptar las posiciones propias de su ideología, dejando a un lado las ambigüedades que en los últimos meses tanto han confundido al ciudadano español.

Será aquí donde cada uno podrá dilucidar en qué segmento socioeconómico se halla realmente inmerso.

Será aquí donde la demagogia electoral tendrá su verdadera prueba de fuego.

En una palabra: será aquí donde empezará la verdadera DEMOCRACIA.

Guillermo Peña

DEMOCRACIA

pequeñas historias

" RUBIA "

Tuve una cabrita preciosa de grandes ojos marrones, labios finos sonrosados, orejas pequeñas, de las que llaman muesas, pezuñas blancas y brillantes como si fueran de nácar, una colita corta y revoltosa... y un pelaje! Ah! el pelaje de mi cabrita era de un rubio precioso, pues al estar entremezclado de pelos blancos finos la hacía muy original.

Yo la quería mucho y la cuidaba con esmero; pero una cabra es una cabra. La tenía en un corral separado de mi bien cultivado patio de flores por una ligera valla. Un día "Rubia", que así se llamaba mi cabrita, se sintió lo que era: una verdadera cabra. Tiró la valla, se pasó al patio y lo primero que encontró, que era mi precioso y tierno jazmín, me lo segó por el tronco de un bocado. Acto seguido cortó lo que encontró a su paso y se comió las hojas de una planta de salón de hojas grandes y frondosas.

Cuando vi aquel desastre grité furiosa: "Rubia, malvada, ¿qué has hecho?" Y ella acudió a mí muy apenada, con la lengua colgando y los ojos como medio muertos, pues las últimas hojas de salón o duquesas que había comido son venenosas.

La compadecí, y fui a buscar aceite de oliva en un cacharrito y trapos blancos limpios y finos, y con gran paciencia le fui limpiando la lengua, las encías y el paladar, hasta que la dejé tranquila.

Un año después mi Rubia tuvo dos hijitos. No me moví de su lado y la consolé en sus dolores, y acaricié a sus hijitos cuando ella los dejó bien limpios con su lengua, tragándose la sangre y lo que llevaban por encima.

Los hijitos de Rubia se los llevaron mis primos ya crecidos, y entonces yo ordeñaba las blancas ubres de mi cabrita, y ella me proporcionaba la leche más rica que he tomado en mi vida.

Hube de comenzar mis estudios e irme muy lejos de allí. Tardé dos años en volver, y a mi regreso no avisé, pues quería sorprenderles. Los míos no se daban cuenta de que yo llegaba, pero mi Rubia sí. Saltó la valla, pasó el patio, atravesó la casa y a la puerta de la calle nos confundimos en un abrazo.

M. S. S.

CAMPAÑA DE DONACION DE SANGRE

El pasado día 5 de agosto, en el Local Social del CADE, tuvo lugar como en años anteriores una campaña de donación de sangre, para la cual se desplazó a Peguera una unidad móvil de la Seguridad Social.

Se recogieron 12 litros de sangre, procedente de 35 donantes, en su gran mayoría mujeres (24). De ellos, 16 acudían por primera vez. Además se presentaron otras personas que no fueron admitidas, como es el caso de un señor de más de 65 años. Otros no pudieron presentarse porque a la misma hora tenían que estar en sus puestos de trabajo.

Para años sucesivos, quizá sería conveniente adelantar el horario, ya que ello facilitaría una mayor afluencia de donantes y la captación de nuevos voluntarios entre los numerosos empleados de hostelería.

Calvià

i la comarca de Ponent

1468

8 gener.- El rei Joan confirma els privilegis i concessions concedits pels seus antecessors a la mitra de Barcelona sobre la jurisdicció i nomenament de jutges de la Baronia d'Andratx, Calvià, Puigpunyent, Marratxí i parròquia de Santa Creu de Ciutat.

(Arxiu Diocesà de Barcelona. Mensa)

1478

19 desembre.- Es ordenat de subdiaca Joan Agustí, rector de Calvià. El 27 de març de 1479 és ordenat de diaca (1)

(Arxiu Diocesà de Mallorca. "Ordinátionum" 1470-90)

1484

-- Eren talaiers del cap de *Trefalempa* Pere Vidal i Jaume Darder.
(EU 17, f. 6 v.)

1486

18 maig.- Els jurats del Regne decideixen que sien posades escoltes al port de Peguera: per seguretat de l'illa "*e specialment dels habitadors de la parròquia de Calvià la qual és molt perillosa de invasió de moros enfeels de la fe, e de inimichs, e special en lo temps del stiu sien posades scoltes en lo port e marina de Paguera de la dita parròquia de Calvià*", fins a la festa de Sant Miquel amb el salari de 16 lliures.

(EU 17, f. 292)

1487

7 abril.- Els jurats del Regne notifiquen al batle i jurats de Calvià: "*com nos per intuïció e seguretat del present Regne e dels poblats en aquell haian delliberat que sian posades scoltes en lo loch acostumat de Calvià per ço que migensant aquelles la present illa e tots los poblats en aquella sien preservats de tots perills e sinistres*". Per això posaran dites escoltes fins a la festa de Sant Miquel. Posaran homes fiables i suficients, pagats pels jurats del Regne.

(EU 18, f. 162)

(1) En tot el segle XV només he trobat aquesta ordenació de Calvià. Es tracta del rector Joan Agustí. Com se sap, a l'Edat Mitjana alguns rectors no eren preveres.

18 maig.- "Que sien posades scoltes en lo port de Peguera de la parròquia de Calvià.

Los die e any dessús dits los magnífichs jurats de la present Ciutat y Regne de Malorques a suplicació dels honorables en Johan Vivot donzell e Gabriell Merti ciutadà de Mallorca, delliberaren e concordantment provehiren que per seguretat del present Regne e dels habitants de aquell e specialment dels habitants de la parròquia de Calvià, la qual és molt perillosa de invasió de moros infeels de la fe e de inimichs e special en lo temps del stiu, sien posades scoltes en lo port e marina de Paguera de la dita peròquia de Calvià duradores d'equí avant fins a le prop vinent feste de Sanct Miquel inclusive e après quade any per temps de sis mesos comptadors del primer de Abril fins a le dite feste de Sanct Miquel segons és acostumat e ab salari de XXI lliures pagadores per la present Universitat de les pecúnies ya en semblants actes dedicades, requirents per ço los dits suplicants fen continuar lo present acte per memòria en esdevenidor, presents per testimonis en Jaume Merades e Miquel Badia verguers dels dits magnífichs jurats.

Aprés a XVIII de Maig fonch feta una letra per part dels dits magnífichs jurats al balle e jurats de Calvià que possassen e ellegis sen les dites scoltes juxta forma de la dita determinació".

(EU 17, f. 292)

13 novembre.- De part del bisbe de Barcelona es comunica a Joan Dusay, "*utriusque juris doctori*", que Joan Vivot, donzell, i Bernat Mateu, ciutadà, que tenen possessions confrontants, en el terme de Calvià, tenen disputes per fites, qüestions que es ventilen davant el jutge del Pariatge.

(ADB, "Notularum Communium" 1487-1494, f. 5)

1 4 9 1

Abril.- Eren talaiers del cap de Trefalempa Joan Guaita i Mateu Terrassa.

(EU 19, f. 88 i 110)

1 4 9 2

13 maig.- Era rector de Calvià el discret Ramon de Bonafè, prevere. Ha comprat els delmes reials dels blats d'Andratx, Calvià i Puigpunyent per preu de 40 lliures.

(RP 2.597, f. 1)

1 4 9 3

-- Era talaier de Trefalempa Pere Tudela.

(EU 20, f. 14 v.)

1 5 0 1

30 març.- Els jurats del Regne escriuen al batle i jurats de Calvià perque posin escoltes als llocs acostumats (2)

(EU 22, f. 136 v.)

(2) Es va repetint quasi cada any l'orde de posar escoltes o talaies.

1505

30 abril.- Joan Vallobar, donzell, ven a Gabriel Cotoner, ciutadà, la possessió que té a Calvià, que antigament eren 6 possessions. Entre alguns confrontants se citen: possessió *les Alqueries*, rafal *Gandia*, possessió *les Taules*, torrent que fa divisió entre la possessió de Joan Sant Just i la de Berenguer Vivot dita *Galatzó*, possessió de Gabriel Martí, possessió de *les Algorfes*. Per preu de 540 lliures.

(P-13, f. 23-26) (3)

1506

4 setembre.- Gabriel Martí, ciutadà, ven a Francesc Bartomeu, ciutadà, la seva illa dita *Dragonera*, situada molt prop de la present illa de Mallorca devers l'illa Palomera, sots alou i directe domini del bisbe de Barcelona, a cens de 16 sous. Per 32 lliures.

(P-13, f. 41)

1508

18 maig.- Els anys 1507 i 1508 foren anys de fam. Els jurats de diverses viles firmaren debitoris a l'administrador dels forments de la Universitat de Ciutat per diversos préstecs.

"Semblant debitori fonch fermat per Perot Citjes lochtinent de balle reyal de la parròquia de Calvià Joan Vicens y Antoni Torrens de dita parròquia, de set lliures setze sous per lo preu de sis quarteres de forment".

(EU 25, f. 359 v.)

1510

13 febrer.- Joana, muller de Marc Barceló, i el seu fill Marc Barceló, estableixen en emfiteusi a Joan Espanyol, ciutadà, dos rafals, anomenats rafal *Malero* i rafal *Burguet*, parròquia de Calvià, que dit Marc Barceló havia adquirit a Joanot Vallobar, donzell, l'any 1500. El dit rafal *Burguet* confronta amb l'esglèsia de Calvià, alqueria *Mafares* de Pere Brondo, via pública que va a la vila d'Andratx. El rafal *Malero* confronta amb el sobredit rafal *Burguet*, torrent del rafal *Basset*, rafal *Serra*, torrent dit *Mal Companyó*. A cens de 3 lliures i 19 sous.

(P-13, f. 39)

12 octubre.- Els jurats del Regne procedeixen a fer elecció dels "col.lectors" d'imposts. Vicens Porta és elegit per les parròquies d'Andratx, Calvià i Puigpunyent.

(EU 25, f. 108)

1511

16 maig.- Crida sobre capítols o condicions a aquell o aquells que vulguin arrendar per tres anys els rèdits, delmes, lluïsmes, fadigues, etc., del bisbe de Barcelona: Ha de pagar cada any; tendrà obligació de tenir un cavall armat a ses despeses, de la vila d'Andratx, la qual vila farà 8 cavalls armats en lloc dels 6 habituals (no parla de cavalls armats de les altres viles del Pariatge); tendrà facultat per concedir

les batlies i mostassafies, però que sien persones suficients. Pagarà els salaris del jutge, advocat i procurador fiscal, etc. No intervingrà en coses de fitar terres.

(P-13, fs. 60-64)

1 5 1 4

3 març.- Joan Torrent ven a Antoni Alemany 2 lliures censals, o sia les encarreguen de nou sobre la seva alqueria dita lo *Trui Nou*. Confronta amb possessió de Jaume Vic dita lo *Trui Vell*, possessió de Pere Llorenç dita la *Cova*, possessió de Carles Despuig i possessió de Bartomeu Coves. Per 25 lliures.

(P-13, f. 138)

16 octubre.- Bartomeu Veny ven a Joan Sitges la seva alqueria dita la *Torra* amb dos rafals dits rafal *Serra* (a) *Guardamay* i l'altre rafal *Palmeç* amb els corresponents censals i dons. Confronta amb la possessió *Benàtiga* de Pere Brondo; rafal dit antigament del *Palmer* del noble Francesc Burguès, rafal de la *Mitjana* de dit Burguès, rafal de *Bujosa* de dit Burguès, rafal de *Basset* dels hereus de Bernat Mateu Mas sanet, rafal *Blanc* de dit Massanet, rafal *Malaro* de Jordi Moranta, ter me de l'esglèsia de Calvià, possessió de *Mafares* de Pere Brondo, possessió dita vulgarment *Fàbregues* de Pere Sitges. Per 400 lliures.

(P-13, fs. 152-154)

1 5 1 5

-- Durant aquest segle els pirates i turcs infestaren el Mediterrani i feren la vida impossible als mallorquins. Amb motiu de l'ajuda de Mallorca a Bugia, molestada pel pirata Barba-rossa, aquest any es féu una "mostra" general a tots els pobles de l'illa. L'estament militar de Calvià consistia:

"Guillem Garau, 1 rossí amb tot son menester.

Pere Vich, 1 rossí amb tot son menester.

Joan Lluc, 1 rossí amb tot son menester.

En Sureda, 1 llança, 1 espasa.

Joan Vicens, amb tot lo menester.

Antoni Vicens.

Bartomeu Còvens, 1 ballesta.

En Torrens, armes per ell e per son fill.

Miquel Roig, 1 espasa, 1 llança.

Gabriel Vidal, 1 ballesta (armes per ell).

Joan Sitges, armes per ell.

Pere Sitges, armes per ell.

Joan Soler, armes per ell.

En Ballester, armes per ell.

Pere Comalonga, armes per ell.

Joan Esteve, armes per ell.

Sumen los hòmens 19".

(J. ENSENYAT, "Historia de la Baronia" I, pàg. 358)

1 5 1 9

14 octubre.- Els jurats del Regne ajustats, etc., tracten sobre el compartiment d'aquelles 60 lliures designades pel Gran i General Consell assignades per comprar 12 espingardes (4) per jugar i joies

(4) Espingarda: Antigament, certa màquina de guerra per a llançar pedres, i canó d'artilleria de poc calibre (castellà "espingarda").

perque els habitants del Regne s'habilitin a tirar, pagadores pels "col.lectors" de la part forana.

La col.lecta de Calvià, Puigpunyent i Marratxí pagarà 1 lliura.
(EU 29, f. 105)

1 5 2 3

-- La Història de la Baronia, I, pàgs. 382-425, parla de la germania (5) d'Andratx i de Calvià.

Els agermanats de Calvià foren: Joan Vicens, Antoni Comalonga, Pere Llorenç, Guillem Ballester, els germans Armengol de Galatzó, i altres persones fins a 14 esforçats i valents.

3 setembre.- De la cúria Criminal es comunica al procurador reial que el governador ha condemnat les següents persones "a servici del castell de Alger per temps durador a beniplàcit de Sa Senyoria ab confis-cació de béns o en pagar a la règia cort les quantitats dejús a cada u d'ells assignades ab perpetu exili del present Regne".

De Calvià se cita: Bartomeu Coves, 20 lliures.

(AHM AH 4.806 f. 46. Consta també a RP 3.937 f. 32 v.)

1 5 2 8

15 desembre.- Els jurats del Regne, sabent i àtenent que Cristòfol Barceló és talaier de Rafalbetx, i com està tot sol, "lo que és cosa molt perillosa", procedeixen a nomenar un company, que és Gabriel Barceló.

(EU 31, f. 73 v.)

1 5 3 1

-- Desembarcs de corsaris a la Porrassa, platges de Magalluf Santa Ponça i Peguera. El jurat Joanot Riera informà al Consell General de 9 de gener de 1532 que els corsaris "stiguieren en terra en Sancta Ponsa y en la Porrassa prenint e scorçant molt bestiar, per molts dies, sens obstacle, com si fossen en Berberia".

(Alvaro Santana: "El Valle de Sóller")

1 5 3 2

11 juliol.- Compareix davant els jurats del Regne Bartomeu Esteva, lloctinent de batle de Calvià, denunciant, mitjançant jurament, haver posat per talaiers i escoltes del dit lloc Andreu Colomar i Gabriel Vidal, "persones expertes i hàbils en semblants negocis".

(EU 32, f. 127)

31 agost.- Els jurats del Regne informen que "a la Porrassa mataren dos turchs alguns que allí eren per fer-los aguait".

(Alvaro Santana: "El Valle de Sóller")

Ramon Rosselló Vaquer

(5) Germania: Associació popular formada a València i a Mallorca pels qui es sublevaren al principi del regnat de Carles V; castellà "germanías" (nom pres del català).

(TREBALL PATROCINAT PER L'AJUNTAMENT DE CALVIÀ)

" V O R A M A R " : Bolletí informatiu del Club Artístic -
Deportiu (CADE) de Peguera (Mallorca)

Nº 46. Agost 1977.

Depòsit Legal: P. M. 450 - 1974.

Edició realitzada a l'Associació de Veïns de Peguera.

I N D E X :

	Pàg.
Primera pàgina	1
CADE: Asamblea General	2
Capdellà ahir: una passa cap a la descentralització de Calvià	4
La verdadera democràcia	13
Pequeñas historias: "Rubia"	14
Campaña de donación de sangre	14
Calvià i la comarca de Ponent	15
Índexs	20

COL.LABOREN EN AQUEST NOMBRE:

Lleonard Muntaner	Ramon Rosselló
Pere Orpí	Maria Salvador
Guillem Peña	Jaume Sampol

PROTECTORS DE "VORA MAR":

HOTEL VILLAMIL	JOAN SALOM SIMO
MINI-GOLF PEGUERA	JOAN ESTEVA MIR
FAMILIA JORDANA	ANTONI JUAN PUJOL
HOTEL CALA FORNELLS	HOTEL BELLA COLINA
HOSTAL FLOR LOS ALMENDROS	BARTOMEU GAYA
PANADERIA COLOMAR	APARTAMENTS ARIANY
CAIXA D'ESTALVIS	ESTANC Nº 1
HOTEL DON MIGUEL - ROYAL	BANC DE CREDIT BALEAR
CAFETERIA FRANCISCO	HOTEL VILLA REAL (Camp de Mar)
HOSTAL PORCEL	PERLAS MAJORICA (Peguera)
HOTEL MAR I PINS	NICOLAU MORELL COTONER
SUPERMERCADO OASIS	HOTEL PLATERO
ULTRAMARINOS LCBA	MELCION BOSCH HOMAR
SEBASTIA TORRENS ESTEVE	HOSTAL EUCALIPTO

Domicili Social del CADE: Carretera d'Andratx s/n PEGUERA (Mallorca)

NOTA: Els articles apareguts en aquest nombre, expressen únicament l'opinió dels seus autors.

PORTADA: Original de Lleonard Muntaner.